

החיים בצל הרקטות

תושבי הדרום הורגלו כבר למעלה מעשור לחיות בצל הפצמ"רים והרקטות. אין עוררין על סכנת עשרות אלפי הטילים והרקטות שמאימים על ישראל מכל הכיוונים ומכל הטווחים. יעילות טילי האויב גדלה בטווח, בעוצמה בדיוק ובכמות. ולמרות זאת, מערכת הביטחון שרויה באופוריה עצמית, חסרת כיסוי, כאילו יש גואל באמצעות טילי היירוט היקרים. מתי יפקחו עיניהם?

התקשורת רעשה השבוע ותיארה בפירוט את ניסיון החדירה של מחבלים מסיני, שהשתלטו על שני נגמ"שים מצריים מסוג "פאהד", והסתערו עמם על מעבר כרם שלום. נגמ"ש אחד התפוצץ בתוך המעבר עצמו, והשני הושמד ע"י כלי טיס של חיל האוויר.

מבלי להמעיט בחומרת האירוע, ובהצלחת כוחות צה"ל לסיכול הפיגוע, הידיעה על מטח רקטות שהומטרו באותה עת על יישובי חבל אשכול, הוצנע. נכון, התקשורת לא ששה לפרסם אירועים שבשגרה, וירי של פצמ"רים ורקטות לעבר יישובי עוטף עזה הפך בעשור האחרון לעניין שבשגרה. התקשורת מקפידה לפרסם כל יירוט של מערכת כיפת ברזל, אולם זו לא מסוגלת לפעול בסמוך לגבול רצועת עזה, ולמרות ההבטחה הברורה שכירת ברזל תגן על יישובי עוטף עזה מירי רקטי, נאלצים התושבים לנהל חיהם בצל הרקטות ובסמוך לחדרי מגן.

הכיצד משלימה מדינת ישראל עם הפקרה זו של תושבי עוטף עזה? מדוע ראשי הערים והמועצות המקומיות בעוטף עזה לא יוצאים מגדרם לשינוי המצב? מדוע משלימים תושבי הדרום עם גורלם, כאילו זו גזירה משמים, ולא מרימים קולם? קשה להבין.

החיים בצל הרקטות אינם נחלתם של תושבי הדרום בלבד. קברניטי המדינה דואגים להזכיר לכולנו את סכנת האיום מהצפון. השבוע חזר והזהיר גורם מדיני בכיר: "ירי מצד החיזבאללה מסוכן יותר מהטילים מאיראן... הבעיה היא שיש להם יכולת לירות אלפי טילים במשך תקופה ארוכה". דברים דומים חזרו והושמעו ע"י גורמי ביטחון שונים במהלך השנים האחרונות.

השבוע גם נתבררנו על הגדלת טווח טילי F-110 ל-300 ק"מ, שדיוק פגיעתם הוא כ-20 מטר.

אין צורך להיכנס להשוואה מה מסוכן ממה. טיל שיהאב איראני שיפגע במרכז תל אביב יגרום לנזק כבד בחיי אדם וברכוש, והרי כנגדו מפתחת מערכת הביטחון את חץ-3.

הסכנה של עשרות אלפי הטילים והרקטות לטווח בינוני וקצר שבידי איראן, סוריה, החיזבאללה והחמאס צריכה להדיר שינה מאלה האחראים לביטחוננו. ואמנם פורסם השבוע: "מערכת הביטחון השלימה באחרונה סדרה של שיפורים משמעותיים במערכת ליירוט טילים, חץ-2. השינויים נועדו לסייע בהגנה מפני טילים ורקטות לטווח בינוני, כהשלמה להגנה שמספקות סוללות "כיפת ברזל".

מבלי להיכנס לסוגיה הטכנית, שימוש בטילי החץ היקרים, 2.5 מיליון דולר לטיל, כנגד אלפי הטילים לטווח בינוני, הזולים יחסית, היא זריית חול בעיניים. לעולם לא יהיו מספיק טילי חץ להסרת האיום, ללא קשר לחומרת האיום.

הפתרון להסרת האיום של עשרות אלפי הפצמ"רים, הרקטות והטילים, המבוסס כולו על טילי יירוט (כיפת ברזל, שרביט קסמים, פטריוט-3, חץ-2, חץ-3) קורס כלכלית, זאת בטרם ניתוח מגבלותיהם הטכניות של טילי יירוט. התרענו על כך אין ספור פעמים.

חזרנו וציינו שהתעלמות ממערכת הלייזר נאוטילוס / סקייגארד, היעילה, המוכחת והזולה היא הפקרות שתשאיר את שמי המדינה חשופים לירי הרקטי. זאת עוד מבלי להתייחס לנשק הכימי שמצוי בשפע בסוריה ואשר עלול להגיע לידי החיזבאללה.

היתרונות העיקריים של מערכות הלייזר:

1. יירוט במהירות האור, מסירה התלות במהירות האיום, כך שאין בעיית טווח מינימום או טווח מכסימום. אותו פתרון יהיה ישים לאימים שונים.
2. בגלל הפרש המהירויות (6 סדרי גודל בין מהירות האור למהירות הקול) סיכויי היירוט גבוהים. לאיום אין סיכוי להתחמק מקרן הלייזר.
3. עלות יירוט קטנה, כ- 2,000 דולר במערכת הסקייגארד. העלות הכוללת של יירוט באמצעות מערכות לייזר קטנה משמעותית ביחס לטילי יירוט ואפילו ביחס לתותח הוולקן פלנקס (שגם הוא לא הגיע למחזוריניו).

החיסרון העיקרי של מערכת הלייזר הוא רגישות למזג אוויר, בעיקר עננים בגובה קטן מכ- 150 מטר. הפתרון לזה הוא:

1. שילוב מערכות, בו טילי היירוט יופעלו רק באותם המקרים בהם הלייזר יתקשה לתפקד, ואז יחסכו ההוצאות הגבוהות בהצטיידות בכמויות מתאימות של טילי יירוט.
2. לייזר מוטס (אריאל, המבוסס על הסקייגארד), שיטוס מעל תקרת עננים ואז הוא לא יהיה רגיש למזג האוויר ויוכל ליירט כל מטרה שנורתה מעל טווח של כ- 30 ק"מ.

ככל שהדבר ישמע מוזר, סוגיה זו של הגנת העורף מעולם לא נבחנה ברצינות. דו"ח מבקר המדינה 59א' ממרץ 2009 קובע כי מפא"ת הורתה לרפאל, ללא סמכות ומבלי שנעשתה עבודת מטה סדורה, להיכנס לפיתוח מלא של מערכת כיפת ברזל בנובמבר 2006 (וקודם לכן, באוגוסט 2005 מימנה מפא"ת לרפאל קדם תיכון של המערכת) 3 חודשים לפני כינוסה של וועדת נגל, שאמורה הייתה לבחון לדבריה 14 חלופות להגנת העורף.

מניע אפשרי להתעלמות ממערכת הלייזר (נאוטילוס / סקייגארד) שפיתוחה הוזמן ע"י ממשלת ישראל (1996) הוצג ע"י שמעון לביא, טכנולוג בכיר במפא"ת (ערוץ 2, בתכנית "עובדה" של אילנה דיין, דצמבר 2007): "אני לא מתבייש להגיד את זה - אנחנו במפא"ת אחראים על פיתוח מערכות כחול לבן, מה שלא היה בנאוטילוס".

אנו חוזרים וקוראים להביא סוגיה חשובה זו של הגנת העורף לבחינה בוועדה מקצועית אובייקטיבית, לפני שיהיה מאוחר מדי. ממה מערכת הביטחון חוששת? הרי אם הצדק אתה יתברר הדבר בוועדה ובא לציון גואל. למה לדון בסוגיה זו בוועדת חקירה ממלכתית, כאזהרתו של משה ארנס, שר ביטחון לשעבר ומומחה לטילים, כאשר אפשר לדון בה ביישוב הדעת לפני האסון, שנראה כבלתי נמנע.

הכותב הוא יו"ר עמותת "מגן לעורף".